

УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ

UNIVERSITY OF BANJA LUKA

ЕЛЕКТРОТЕХНИЧКИ ФАКУЛТЕТ

FACULTY OF ELECTRICAL ENGINEERING

Politika otvorenog pristupa naučnoistraživačkoj infrastrukturi na Elektrotehničkom fakultetu Univerziteta u Banjoj Luci¹

UVOD

Elektrotehnički fakultet Univerziteta u Banjoj Luci posjeduje značajne računarske resurse, kao i znanje o izgradnji, održavanju i korištenju takve naučnoistraživačke infrastrukture (NII). Donošenjem politike otvorenog pristupa Fakultet nastoji da intenzivira interdisciplinarna istraživanja i međunarodnu saradnju. Očekuje se da će ovi ciljevi rezultovati većom naučnom produktivnošću, mjereno brojem i kvalitetom publikacija i patentnih prijava, što je jedan od ciljeva Strategije razvoja Univerziteta u Banjoj Luci za period 2017-2025².

Konkretno, omogućavanjem pristupa računarskim resursima široj grupi korisnika, Fakultet želi da privuče istraživače iz nacionalnih i međunarodnih institucija i unaprijedi saradnju istraživača sa Elektrotehničkog fakulteta sa istraživačima iz drugih naučnih oblasti, kako onih u kojima postoje izraženi zahtjevi za računarskim resursima, kao što su fizika i hemija, do polja koja tradicionalno nisu povezana sa računarstvom, kao što su biologija, poljoprivreda, te društvene i humanističke nukve. Na ovaj način Fakultet nastoji da se pripremi za priključivanje Mreži otvorenih naučnoistraživačkih infrastruktura na zapadnom Balkanu i Evropskom oblaku otvorene nauke, što će povećati njegovu međunarodnu vidljivost. Ovo će stvoriti jaku osnovu za učešće u nacionalnim, regionalnim i evropskim projektima, što je jedan od ciljeva Strategije internacionalizacije Univerziteta u Banjoj Luci³.

Konačno, donošenje politike otvorenog pristupa je korak ka otvorenoj nauci koji je u skladu sa preporukama Evropske unije⁴, Zakonom o naučnoistraživačkoj djelatnosti i tehnološkom razvoju Republike Srpske⁵ i Strategijom razvoja nauke u Bosni i Hercegovini⁶. Elektrotehnički fakultet i Univerzitet u Banjoj Luci podržavaju inicijative otvorene nauke, a Univerzitet u Banjoj Luci je i potpisnik Berlinske deklaracije o otvorenom pristupu naučnom znanju i učestvuje u projektima sa ciljem uvođenja i promovisanja otvorene nauke.

¹ Ova Politika je pripremljena uz tehničku pomoć koju je obezbijedilo Vijeće za regionalnu saradnju u periodu juni-oktobar 2020. godine kroz Open Access Research Infrastructure in the Western Balkans Support Programme.

²https://unibl.org/uploads/files/strane/zakoni_i_interni_propisi/2017/Strategija/Strategija_UNIBL_2017-2025.pdf

³<https://unibl.org/uploads/files/strane/saradnja/2018/Internationalization%20Strategy%20of%20the%20University%20of%20Banja%20Luka.pdf>

⁴ European Commission's Directorate-General for Research & Innovation (RTD) (2016). Open innovation, Open Science, open to the world - a vision for Europe. <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/open-innovation-open-science-open-world-visioneurope>.

⁵http://unibl.org/uploads/files/strane/zakoni_i_interni_propisi/2017/Zakoni/Zakon_o_naucnoistraziackoj_djelatnosti_i_tehnoloskom_razvoju.pdf

⁶http://www.vijeceministara.gov.ba/akti/prijedlozi_zakona/?id=29798

GLAVA I OPŠTE ODREDBE I DEFINICIJE

1. Elektrotehnički fakultet (u nastavku Fakultet) je osnovan 1962. godine i članica je Univerziteta u Banjoj Luci (u nastavku UNIBL) od njegovog osnivanja 1975. godine. Od 2003. godine na Fakultetu se izvodi nastava na studijskim programima prvog (Računarstvo i informatika, Elektronika i telekomunikacije te Elektroenergetika i automatika) i drugog (Računarstvo i informatika, Elektronika i telekomunikacije te Elektroenergetski i industrijski sistemi) ciklusa, kao i na jednom studijskom programu trećeg ciklusa (Informacione i komunikacione tehnologije). Glavne oblasti istraživanja na Fakultetu su: računarske nauke, informacione tehnologije, elektronika, telekomunikacije, obrada signala, elektroenergetika i automatsko upravljanje. Osoblje Fakulteta je učestvovalo u mnogim nacionalnim i međunarodnim projektima od kojih se mogu izdvojiti projekti sufinansirani kroz programme kao što su FP6, FP7, Horizon 2020, NATO Science for Peace and Security, TEMPUS, and Erasmus+.
2. Cilj ove Politike je da se definiše priroda **Naučnoistraživačke infrastrukture**, njen pozicija u okviru Fakulteta, usluge koje nudi **Naučnoistraživačka infrastruktura**, uslove za pristup i dodjelu vremena, formiranje cijena, obaveze u vezi sa tajnošću i procedure za rješavanje sporova.
3. Ova Politika se primjenjuje na **Naučnoistraživačku infrastrukturu** koja se koristi za istraživanje i razvoj na Fakultetu i određuje veze između Fakulteta i **Korisnika** njegovih **Usluge sa otvorenim pristupom**.
4. Ova Politika čini integralni dio svakog ugovora o otvorenom pristupu uslugama koji se zaključuje između Fakulteta i **Korisnika Usluga sa otvorenim pristupom**.
5. U Politici se koriste sljedeće definicije:
 - **Principi otvorenog pristupa** – uslovi pod kojim Fakultet omogućava pristup svojoj **Naučnoistraživačkoj infrastrukturi** različitim grupama **Korisnika** unutar i van Fakulteta;
 - **Naučnoistraživačka infrastruktura (NII)** (infrastruktura koja se koristi u istraživanju) – ETF BL Computer Cluster 01 (ETFBL-CC01), računarski klaster sa 48 procesorskih jezgara i 4 TB prostora za skladištenje podataka. Klaster je implementiran kao IaaS (Infrastructure as a Service) okruženje namijenjeno za simulacije i naučna izračunavanja;
 - **Resursi** – naučnoistraživačka infrastruktura, naučnici i drugi istraživači koji koriste infrastrukturu, osoblje koje obezbjeđuje usluge infrastrukture, upravljujući radom infrastrukture tokom operativnog i vremena za održavanje i razvoj **Naučnoistraživačke infrastrukture**;
 - **Usluge sa otvorenim pristupom** – usluge koje je odobrio dekan Fakulteta;
 - **Aplikant** – fizičko ili pravno lice, ili grupa lica, koje aplicira i želi da koristi **Usluge sa otvorenim pristupom**, tj. zahtijeva pristup **Naučnoistraživačkoj infrastrukturi**;
 - **Korisnik** – **Aplikant** kojem je odobren pristup **Naučnoistraživačkoj infrastrukturi**;
 - **Ugovor** – ugovor o obezbjeđivanju **Usluga sa otvorenim pristupom** između **Korisnika** i Fakulteta u skladu sa procedurom definisanom odredbama i uslovima **Ugovora**;
 - **Operativno vrijeme Naučnoistraživačke infrastructure** – ukupno vrijeme rada **Naučnoistraživačke infrastrukture**;

- **Tehničko vrijeme** – period vremena namijenjen za tehničko održavanje **Naučnoistraživačke infrastrukture** u kojem se **Naučnoistraživačka infrastruktura** ne može koristiti za naučno istraživanje i razvoj;
- **Vrijeme otvorenog pristupa** – period vremena u kojem je **Naučnoistraživačka infrastruktura** na raspolaganju **Korisnicima** za provođenje naučnog istraživanja ili razvoja, besplatno ili sa naknadom.

GLAVA II UPRAVLJANJE NAUČNOISTRAŽIVAČKOM INFRASTRUKTUROM

6. Šef Računarskog centra Fakulteta obezbeđuje upravljanje i nadzor predmetne **Naučnoistraživačke infrastrukture**.
7. Prodekan za naučnoistraživački rad i Šef Računarskog centra Fakulteta odobravaju zahteve **Internih i Pridruženih Aplikanata**.
8. Dekan Fakulteta je odgovoran za odobravanje pristupa **Naučnoistraživačkoj infrastrukturi Eksternim Aplikantima**.
9. Dekan, prodekan za naučnoistraživački rad i šef Računarskog centra odlučuju o odredbama i uslovima pod kojima se odobrava pristup **Naučnoistraživačkoj infrastrukturi**.
10. Koordinator projekta/kontakt osoba na Fakultetu daje saglasnost za korištenje **Naučnoistraživačke infrastrukture Pridruženim Aplikantima** iz organizacija koje rade na zajedničkim projektima sa Fakultetom.
11. Osoblje Računarskog centra obezbeđuje podršku i održavanje opreme i softvera, kao i obuku **Korisnika**.

GLAVA III KORISNICI NAUČNOISTRAŽIVAČKE INFRASTRUKTURE

12. Usluge **Naučnoistraživačke infrastrukture** se obezbeđuju **Internim, Pridruženim i Eksternim Korisnicima**.
13. **Interni korisnici** su osoblje i studenti Fakulteta uključeni u naučnoistraživačke projekte.
14. **Pridruženi korisnici** su korisnici iz institucija, kompanija ili organizacija koje su članovi konzorcijuma u zajedničkim projektima sa Fakultetom.
15. **Eksterni korisnici** su svi ostali **Korisnici** koji ne potпадaju pod definicije **Internih i Pridruženih korisnika**.
16. Interni **Aplikant** koji želi da koristi ili dobije dozvolu za korištenje **Naučnoistraživačke infrastrukture**, šalje zahtjev imejlom Računarskom centru Fakulteta. U slučaju da pristup zahtijeva student, član osoblja Fakulteta (mentor) mora potvrditi studentovo učešće u istraživanju. Šef Računarskog centra i prodekan za naučnoistraživački rad razmatraju zahtjev i odobravaju ga ili odbijaju.
17. Pridruženi **Aplikant** sa afilijacijom projektnog partnera Fakulteta, koji želi da koristi ili dobije dozvolu za korištenje **Naučnoistraživačke infrastrukture**, može zahtjev predati kontakt osobi projekta na Fakultetu. Kontakt osoba projekta šalje zahtjev sa detaljima o projektu i **Aplikantu** Računarskom centru Fakulteta. Šef Računarskog centra i prodekan za naučnoistraživački rad razmatraju zahtjev i odobravaju ga ili odbijaju.

18. Eksterni **Aplikant** koji želi da koristi ili dobije dozvolu za korištenje **Naučnoistraživačke infrastrukture** može podnijeti imejl ili štampani zahtjev dekanu Fakulteta. Nakon prijema zahtjeva od eksternog **Aplikanta** dekan Fakulteta sa šefom Računarskog centra i prodekanom za naučnoistraživački rad razmatra zahtjev i odbija ga ili odlučuje o odredbama i uslovima za odobravanje pristupa **Naučnoistraživačkoj infrastrukturi**. U slučaju odobravanja pristupa priprema se **Ugovor** o pristupu **Naučnoistraživačkoj infrastrukturi**.
19. **Ugovor** se zaključuje u pisanoj formi. Pregovori o **Ugovoru** se mogu provesti imejlom, ali **Ugovor** stupa na snagu kada obje strane potpišu original **Ugovora**.

GLAVA IV PRISTUP NAUČNOISTRAŽIVAČKOJ INFRASTRUKTURI

20. **Korisnicima** se može odobriti lokalni ili udaljeni pristup **Naučnoistraživačkoj infrastrukturi**.
21. **Naučnoistraživačka infrastruktura** je dostupna **Korisnicima** u skladu sa procedurama definisanim **Vremenom pristupa Naučnoistraživačkoj infrastrukturi**.
22. **Operativno vrijeme** **Naučnoistraživačke infrastrukture** se dijeli na **Vrijeme otvorenog pristupa i Tehničko vrijeme**.
23. Šef Računarskog centra odobrava raspored **Operativnog vremena Naučnoistraživačke infrastrukture**, uključujući alokaciju vremena po tipovima.
24. Tokom **Vremena otvorenog pristupa Naučnoistraživačka infrastruktura** je na raspolaganju **Korisnicima** za naučnoistraživački i razvojni rad.
25. Do 10% **Vremena otvorenog pristupa Naučnoistraživačkoj infrastrukturi** se može dodijeliti **Eksternim Korisnicima**, pod uslovom da to ne utiče na naučnoistraživački proces **Internih Korisnika**.

GLAVA V FORMIRANJE CIJENE USLUGA NAUČNOISTRAŽIVAČKE INFRASTRUKTURE

26. Operativni troškovi **Naučnoistraživačke infrastrukture** sadrže ali nisu ograničeni na: troškove komunalnih usluga, troškove potrošnog materijala za istraživanje i rad **Naučnoistraživačke infrastrukture**, plate osoblja i amortizaciju.
27. **Interni Korisnici** mogu da koriste **Naučnoistraživačku infrastrukturu** bez naknade.
28. Način pokrivanja operativnih troškova **Naučnoistraživačke infrastrukture** za **Pridružene korisnike** mora biti definisan konzorcijumskim ugovorom projekta ili operativnim ugovorima između projektnih partnera.
29. Operativni troškovi **Naučnoistraživačke infrastrukture** koje treba da pokriju **Eksterni korisnici** moraju biti definisani u **Ugovoru o pristupu Naučnoistraživačkoj infrastrukturi**.

GLAVA VI OBAVEZE VEZANE ZA TAJNOST I ZAŠТИTU INTELEKTUALNE SVOJINE

30. Šef Računarskog centra je dužan da preduzme sve mjere kako bi obezbijedio tajnost rezultata svakog naučnog istraživanja i/ili eksperimenta izvršenog korištenjem **Resursa** i/ili servisa **Naučnoistraživačke infrastrukture**. Izuzeci se mogu definisati u pisnom ugovoru između **Naučnoistraživačke infrastrukture i Korisnika**.

31. Vlasništvo i upravljanje intelektualnom svojinom stvorenom na UNIBL i obaveze tajnosti su definisane Pravilnikom o postupku zaštite prava intelektualne svojine na Univerzitetu u Banjoj Luci⁷.
32. U slučaju istraživanja koje obavljaju **Korisnici** sa afilijacijom projektnih partnera Fakulteta, upravljanje intelektualnom svojinom je regulisano odgovarajući konzorcijumskim ugovorima projekata.
33. U slučaju istraživanja koje obavljaju eksterni **Korisnici**, upravljanje intelektualnom svojinom koju je proizveo eksterni **Korisnik** u toku **Vremena otvorenog pristupa** će biti definisano **Ugovorom** o pristupu **Naučnoistraživačkoj infrastrukturi**.

GLAVA VII RJEŠAVANJE SPOROVA

34. Ako je **Naučnoistraživačka infrastruktura** ili neki njen dio oštećen ili uništen, Fakultet ima pravo da zahtijeva nadoknadu štete.
35. U slučaju nesuglasica u pogledu korištenja **Resursa Naučnoistraživačke infrastrukture**, obezbjeđenja usluga, povrede prava intelektualne svojine ili drugog razloga direktno vezanog za **Naučnoistraživačku infrastrukturu**, zainteresovane strane mogu podnijeti pisani zahtjev ili žalbu dekanu Fakulteta.
36. Nakon prijema pisanog zahtjeva ili žalbe dekan Fakulteta je proslijeduje na razmatranje Računarskom centru Fakulteta. Računarski centar priprema odgovor i šalje ga **Korisniku** u roku od 15 dana.
37. U slučaju da spor nije riješen, zainteresovane strane mogu zaštititi svoja prava u skladu sa važećim zakonskim odredbama u Republici Srpskoj i Bosni i Hercegovini.

GLAVA IX ZAVRŠNE ODREDBE

38. Ova Politika se može dopuniti ili staviti van snage odlukom Naučno-nastavnog vijeća Fakulteta.

⁷https://unibl.org/uploads/files/strane/zakoni_i_interni_propisi/2017/Pravilnici/7.Pratilnik_o_poslupku_zastite_prava_intelektualne_svojine.pdf